

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi
VN/485/2022

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja terveydenhuoltolain 60 §:n muuttamisesta sekä erikoissairaanhoidon lain 28 ja 29 §:n kumoamisesta (yliopistollisen sairaalan tehtävät)

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelelee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamista yliopistollisen sairaalan pääasiallisista tehtävistä säätämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnon liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Järjestämislakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joilla täsmennettäisiin ja vahvistettaisiin yliopistollisen sairaalan nykyisiä tehtäviä ja vastuuta erikoissairaanhoidon palveluissa sekä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan liittyvissä tehtävissä. Lisäksi järjestämislakiin ehdotetaan lisättäväksi nykyisin erikoissairaanhoidolaissa olevat säännökset sivuviroista ja –toimista yliopistollisessa sairaalassa, minkä johdosta esityksessä ehdotetaan samalla kumottavaksi vastaavat erikoissairaanhoidon säännökset. Esityksen tavoitteena on vahvistaa yliopistollisten sairaaloiden toimintaedellytyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon uusissa rakenteissa. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi terveydenhuoltolain säännöstä, joka koskee muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalle maksettavaa valtion korvausta. Muutoksella päivitetäisiin terveydenhuoltolain säännös vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uusia rakenteita ja nykyisiä lakitekniisiä vaatimuksia.

Ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1.1.2023. Esityksellä ei säädettäisi uusia tehtäviä yliopistollisille sairaaloille eikä esityksellä esitetä muutoksia yliopistollisten sairaaloiden rahoitukseen. Valtionvarainministeriössä on samaan aikaan valmisteilla esitys hyvinvointialueen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta niin sanotun yliopistosairaalan säätämiseksi. Pyydämme ystävällisesti antamaan rahoitusta koskevat lausunnot suoraan valtionvarainministeriön lausuntopyyntöön.

Tehy pitää esitettyjä ehdotuksia pääosin kannateltavina. Haluamme korostaa hoitotieteen ja terveystieteellisen yliopistokoulutuksen ja yliopistosairaalan välistä yhteistyötä tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa. Sivuvirka- ja toimikäytännöissä haluamme tuoda esille terveystieteellisten yksiköiden (mm hoitotiede) tarpeesta saada opetushenkilöstölle sivuvirkoja yliopistosairaaloihin. Esimerkiksi sivuvirkainen ylihoitaja. Esitämme, että Ammattikorkeakoulujen ja yliopistosairaaloiden välille perustetaan sivuvirat samoin perustein kuin edellä. Ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstöllä olisi näin mahdollisuus toimia nykyistä paremmin yliopistosairaaloiden harjoitteluiden ohjaajina. Koulutusyhteistyö ammattikorkeakoulujen ja yliopistosairaaloiden välillä erikoistumiskoulutuksissa tulee olla työelämälähtöisempää erikoistumiskoulutuksissa.

Tehy kannattaa, että yliopistollisen sairaalan toiminnan kannalta integroidaan kliininen toiminta, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta ja opetus yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi. Lisäksi kannatamme tiedekuntien (lääketiede, terveystiede yms.) tiivistä ja pitkäjänteistä yhteistyötä.

Tehy ry kannattaa esitysluonnoksessa esitettyä sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa koskevaa sääntelyyn liittyvää täsmennysehdotusta.

Hyvinvointialueilla sote-alan ammattilaisille pitää turvata ammatillinen kehittyminen koko työuran ajan. Tämä lisää työnhallintaa ja samalla myös alan veto- ja pitovoimaa. Täydennys- ja lisäkoulutukseen on voitava osallistua työn ohessa ja työaikana. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille tulee varmistaa myös taloudellisesti tasavertaiset mahdollisuudet kehittää osaamistaan. Ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutukset tulee käynnistää viipymättä kehitetyn erikoisalakohtaisen valtakunnallisen mallin mukaisesti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on keväällä 2022 julkaissut tutkimuksen, jonka mukaan yliopistollisten sairaaloiden toiminnasta aiheutuu lisäkustannuksia verrattuna muiden keskussairaaloiden toiminnan kustannuksiin. Yliopistollisen sairaalan ylläpitovelvoite on itsenäinen kustannuksia selittävä olosuhdetekijä. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen jakautuminen hyvinvointialueiden välillä tarpeita ja olosuhteita vastaavasti edellyttäisi, että tämä tulisi ottaa huomioon rahoituksessa. Tehy pitää tärkeänä, että nämä lisäkustannukset huomioidaan rahoituksessa.

Esityksen tavoitteena on turvata yliopistollisten sairaaloiden nykyinen toiminta sosiaali- ja terveydenhuollon uusissa rakenteissa. Tällä korostettaisiin sitä, että erikoissairaanhoidon palvelutuotannon lisäksi koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa resursoitaisiin riittävästi määrärahojen puitteissa. Tehy pitää tärkeänä, että tähän tutkimustoimintaan liittyvät hoitajaresurssit tulevat osana tutkimuksen resursseista, eivätkä ole pois erikoissairaanhoidon osastojen hoitajaresursseista.

Terveysteknologia on kasvava korkean teknologian vientiala, mikä tuo Suomeen vientituloja. Terveysteknologia hyödyntää aktiivisesti uusia teknologioita, kuten digitaalisia palveluja, teollista internetiä (IoT), tekoälyä ja robotiikkaa ja genomitietoa. Tehy toivoo, että huomioidaan hoitajien täydennyskoulutukset näihin uusiin innovaatioihin.

Ehdotetulla sääntelyllä on kuitenkin yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toimintaa ohjaava vaikutus, sillä niiden olisi huolehdittava siitä, että yliopistollisessa sairaalassa toteutetaan jatkossakin erikoissairaanhoidon palvelutuotantoa sekä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, ja että niiden toteuttamiseksi on varattu riittävät resurssit myös hoitohenkilöstön osalta.

Tehy pitää tärkeänä, että yliopistosairaaloiden resurssit turvataan koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan varmistamiseksi myös tulevaisuudessa.

Yliopistolliset sairaalat varmistavat tieteelliseen näyttöön perustuvan ajantasaisen peruskoulutuksen erityisesti lääkäreille ja hammaslääkäreille, mutta myös perus-, jatko-, erikoistumis- ja täydennyskoulutusta lukuisille muille sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille ja henkilöstölle, mikä hyödyttää koko Suomen sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Kannatamme, että perustutkintoihin kuuluvien harjoitteluita ja erikoistumiskoulutuksia toteutetaan työelämälähtöisesti, jotta alan veto- ja pitovoima säilyy.

Helsingissä 3.10.2022

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Petra Marjamaa petra.marjamaa@tehy.fi puh. 0407319677, Kirsi Sillanpää kirsi.sillanpaa@tehy.fi